

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

On huomioitava, että kaikkiin järjestelmätoimituksiin ei sisälly automaattisesti avoimen datan rajapintoja. Kun järjestelmien osana on kolmansien osapuolten valmistuotteita, avoimien rajapintojen rakentamiseen voi liittyä merkittäviä lisäkustannuksia. Viranomaiset pitää kyetä selvittämään, onko tietoaaineistoille konkreettisia käyttötarpeita ja toimimaan sen mukaisesti. Toimivin lähtökohta on todennäköisesti avoimen datan tarpeellisuuden arvioinnin sisällyttäminen hankearviointeihin ja yhteentoimivuuden ohjaukseen, osin tiedonhallintalain velvoitteiden mukaisesti.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistattekko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Tutkimusaineiston määrittelyminen myös tutkimusyhteisön yleisesti tutkimustulosten validoimiseksi tarvitsemaksi aineistoksi saattaa toimia käytännössä heikosti. Tilastollisen tutkimuksen lähtöaineisto saattaa olla esimerkiksi lain henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa perusteella salassa pidettävää, eikä sitä ole mahdollista ilman mittavia kehittämistoimia anonymisoida siten, että tutkimusyhteisö voisi edelleen onnistuneesti hyödyntää materiaalia. Suurehko osa oikeushallinnon tutkimustyöstä tehdään tällä hetkellä erillisten tutkimuslupien ja salassapitositoumusten piirissä ja lähinnä lopputulokset sekä tietoaineiston kuvailu yleisellä tasolla ovat julkaistavissa - ja pääsääntöisesti jo tällä hetkellä julkaistaankin mm. oikeushallinnon internet-sivustoilla. Laki ei todennäköisesti lopulta muuttaisi nykykäytäntöjä juurikaan, ainakaan Oikeusrekisterikeskuksessa.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Kansallinen säädös- ja ennakkopäätöskokoelma voitaisiin säätää arvokkaaksi tietoaineistoksi. Koska aineisto julkaistaan joka tapauksessa, arvokkaaksi tietoaineistoksi säätäminen lähinnä täsmentäisi palvelun käyttöehtoja. Tällä hetkellä aineisto on julkaistu, mutta siihen liittyy tekijänoikeudellisia ehtoja, jotka rajoittavat tietojen hyödyntämistä. Koska sisältöjä ei ole mahdollista julkaista sellaisenaan, vaan ne on muokattava julkaisukelpoiseen muotoon ja koostettava, tekijänoikeuskynnyksen on tulkittu ylittyvän ja kokoelmien tekijänoikeuksien kuuluvan palvelun kaupalliselle toimittajalle. Saattaa olla, että tämä on tosiaankin sen tyyppinen asia mihin EU:n komissio tulee kiinnittämään huomiota.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

Finlex on oikeusministeriön omistama palvelu, jonka avulla kansalliset säädös- ja ennakkopäätöskokoelmat julkaistaan. Palvelun uudelleenkilpailutus on käynnissä. Kilpailutuksen yhteydessä on suunniteltu tekijänoikeudellisten rajoitteiden purkamista, vaikka siihen ei olekaan tällä hetkellä lainsäädännöllistä velvoitetta. Lisäksi on suunniteltu avoimen datan rajapintojen sisältävän jatkossakin hankittavan palvelun laajuuteen. Alustavasti palvelun uudelleenkilpailutuksen on arvioitu nostavan palvelun vuosittaisia kustannuksia n. 1 miljoonalla eurolla vuodessa. Tieto kustannusvaikutuksista tarkentuu hankintaprosessin edetessä.

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

-

Kivinen Jussi

Oikeusrekisterikeskus

Mikkola Teemu
Oikeusrekisterikeskus